

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Discursus Prædicabiles, Sive Viridarium Sacrarum
Concionum**

Paoletti, Agostino

Coloniae, 1677

Altera Pars.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55660](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55660)

Erras d pater familias, si filium tuum credas Plaut. in virtuosum, cum tu sis perverfus; Probum esse patrem oportet, qui natum suum esse probiorem, quam ipse est postulat.

19. Communiter ex malo exemplo parentum oritur ruina prolium. Vate Eliseo ad montem Bethel pergere, magna caterva puerorum urbe egressa est, & Eliseum iriserunt, & cacinis exceperunt dicendo: *Ascende calvus, ascende calvus*. Bile est inflammatus, non quod agre ferret illam derisionem, sed quod pueros vix verba, & gressus formare valentes tantam malitiam imbutos videret. Frangere se non potuit, quin eos diis devoveret: *Qui cum respexisset, vidit eos, & malodixit eis in nomine Domini*. Sed quid evenit? *Egressi sunt duo urfi de jaltu, & lacera verunt eis vis, quadraginta duos pueros*. Revera res mira, quod pueri vix potentes loqui ita profecerunt in malitia, ut verbis, & factis injurias conjiciendo in vatem magistri sint. Sanctus Justinus martyre id pueros didicisse a parentibus asserit. Hinc permittit Deus ut parentes imitentur, & sic a fetis occiderentur, & parentes ob eorum necem torquerentur: *Cum ea verba pueri a parentibus suis, qui semper in prophetam infesto animo erant, didicissent: idcirco Helisus eade liberorum, parentes castigavit.*

20. Doles te habere filium, qui est sentina vitorum, ex cujus ore non audis, nisi maledictiones, verba inhonesta, blasphemias, qui est lufor, dissolutus, & datus in reprobum sensum. Intra cortuam, & te ipsam accusa, quod tuo exemplo eum docueris. Deus permittit ad tuam castigationem, ut malum finem habeat, nempe quod occidatur, vel a magistratu castigetur. An forsitan vis oburgationibus, & verbis proles emendare? an non tibi respondebunt, se a te esse instructos, & pro emendatione tibi obpicient, te magis esse reprehensione, & *Plur. ubi verbenbus dignum? Etenim, ait Plutarchus, qui peccata filiorum increpantes in sin eadem prolebumur vitia, si se non sentirent sub illorum nomine semetipfos accusare. Quorum verba tota vita turpis est, ut ne servos quidem oburgandi libertatem sibi relinquunt, ne dum filios. Quod dixi de patribus, de matribus etiam intelligi volo. Hinc si hactenus malum exemplum dedistis, emendate vos, & quieto.*

21. Considerantes legitur, quam nocivum sit pravum exemplum, hanc legem habent: *Quamvis aliquid de se non sit malum, si tamen res sit malae exempli, ferimus debet. Exemplum est facundissimum in peccatis deo, necesse est eloquentia illi par, ejus virtus cedat facundia. Tullii, & Demosthenis, & plus valet in caetera empla ad movenda corda, quam flumina verborum. Magis movent exempla quam verba, dicebat Aristoteles. Et id expresse docuit Poeta Pontico scribens:*

Tolle tuas monitus, & verba diserta; moventur Exemplis multum, Pontico, voce parum. Namque loqui facile est, summi ar fesse laborum. Si cupis audire, quae loquor facito.

Et inter Scriptores factos primas fect sanctus Bernardus: *Sermo quidem curus, & efficitur. Dicitur exemplum operis est: Plurimum faciens iustitiam, tunc quam intendimus, quod dicitur, dum monstratur sibi, quod suadetur.*

Huc opinioni consentit Guilielmus in illud Cantici: *Manus mea distilla verum myrrham. Gaudet Ubi sic ait: Plus enim exemplum operum, quam admittiones verborum morare solent. Sine com- paratione exempla sive bona sive prava efficiunt. Ora sunt ipsi orationibus, quantumvis eloquentissimis. Diserte id testatur sanctus Papa Leo: *Validiora sunt exempla, quam verba, & plenius opere docetur, quam voce.**

22. Hanc veritatem docere voluit doctus vator his verbis a sancto Mattheo conscriptis: *Qui autem fecerit, & docerit, hic magnus erit in regno caelorum. Observevnt modum loquendi. Primo dicit, qui fecerit, secundo qui docerit. Voluit ostendere, duplici modo trahi homines. Faciendo, & docendo. Antepone exemplum velut efficacius in persuadendo, quam sit Rhetorica totius mundi. Hinc Chrysostomus: *Vide quod opus praeparatur, & postea doctrinam. Errat o est, quia voluit in regis operent illud, quod et monstratur ab oculo, quam ab auro. Id dicitur a Chrysostomo: *Necrum considerantur ea, quae de nobis dicuntur, quod a nobis aguntur. Et ut scias rem se in a habere, licet in scriptis tantum philosophemur verba, sic in tempore fuerit operibus non demon frons sua tan-***

Infin- mar. l. 8. o. ad orho doxes.

Plur. ubi supra.

nam videretur verba, quantum nocent opera. Non nego verba, & doctrinam multum posse, nuca terrenae velot tuitu, nunc consistant velut fulmina, nunc movent ad indignationem, nunc fluctuant ad pietatem, nunc animos pacant, & recreant Sed quid fuit respectu exempli boni, & mali? Caterum si hanc verborum vim cum ratione exemplorum componas, nihil omnino esse repugnans. Verba sunt cuiusdam interpretis in Ecclesiasticum.

21. Hoc contorbo una scriptura. Damon intrat paradysum terrenum, & ut Evam seducat, inquam instrumento utitur in sexuoso serpente omni animalium altitissimum, & pravissimum. Intra plantam mille anfractibus se girat, & intet fiondes, caput exertens, quid non dixit, ut Eva comederet ex illo fructu vitros quibus verbis Rhetoricos non est usus? quam faevudiam non adhibuit? quae promissa non fecit? suavitatem divinitatis illi proposuit. Nihilominus memoria praecipit divini, & timoris mortis erant duo fixa, quae coerebant appetitum sensitivum, & ne transiret fines a Deo statutos. Praecipit nobis Deus ne tangamus ne forte moriamur & iunius ego infernalis bis a feminâ fuit repulsus, & caro illi conlucit, quoque illam ad dedicationem cogeret. Demum post divinum huc tam fructum decerpit, comedit, & peccavit. Tulin de fructu illius, & comedit. Patem pomit referavit, maritum quae fuit, carnemque illi dedit, quam etiam sumpfit. Dedit viro suo, & comedit. Hic vos cupio attentos auditores. In nota sacra scriptura nec verbum lego, quo Eva suscipit marito ut comederet, nec similiter invenio, quod Adam resistit. Cur Eva ejus dulcedinem non extulit, vel dixit, ego comedi, & tamen adhuc vivo, nec tu mortis, sed aeternaliter vives, & io Deum miraberis? nihil dixit, sed absque ullo verbo illud ei dedit. Dedit viro suo, & comedit. Ad minus Adam aliquatenus obavit debebat, & allegare, vel prohibitionem Dei, vel gravitatem culae, vel rigorem poenae. Estne possibile quod ita resistit Eva? penit, nec Adam ullo modo uxori?

24. Ut verum fatear, nec per capillum miros. Ut femina moveatur, & ad peccatum inducatur, sola verba adhibentur. Sed Eva manus fructibus plenas habebat, in sinistra manducabat, dextra vero offendeat illos marito. Ubi adest exemplum, innotuit sunt verba, ideo non dixit accipe, manduca, dulcis est fructus, &c. sed dedit viro suo, & illa sine replica comedit. Si serpens etiam com-

didit, sine verbis pellexisset facillime foeminam. Ut enim ait Cyprianus: Efficiatius est vita, quam lingua testimonium, habent. Et opera suam linguam habent suam facundiam. Et doctissimus interpret librorum Regum hanc scripturam observans ait: Vehementior est tentatio per malum exemplum, quae per verbum sua forium: unde, quod Diabolus vix per iustis, subitiner argumentando persuasit Eva perperam operando.

21. Sed si adeo nocivum sit animabus nostris exemplum peccati, ratio utilis erit exemplum poenae, ut a peccatis abstinemus. Cur Deus neci juxta meritum peccati non destinavit Cain, sed ei vitam concessit, & minatus est, quod omnis qui occiderit Cain, punietur septuplum: varia responsa adducere possem. Sanctus Ambrosius. Differunt interim severior poena, ut tauri facinorosi auctorem divinus tractaret lenta sententia, & fieret poena divinitate longinquior.

Thomas Angelicus. Deus per suam misericordiam peccatores exspectat ad veniam, vel poenitentiam, unde ipsum Cain non ita cito voluit mori, ut hoc tempus haberet poenitendi.

Sanctus Philastrius Episcopus Brecienfis. Per patientiam Dominus tribuebat bonitati suae indulgentiam copiosam, ut iam desinente scelere bonorum operum fructuositatem sequeretur. Oleatlet. Deceatur hic non addere afflictionem afflictio, neque esse molestandum, quem videmus a Deo, aut ab alio puniri.

Sed praeter omnibus placet responsio Divi Joannis Chrysi stomi, Deus voluit ipsi vitam donare, ut reliquis esset exemplum, ne simile peccatum committerent. Et sane, qui eum vidisset semper profugum, & trementem. An non dixisset, eavendum est mihi a simili delicto, ne iudea miseris, & supplicis involvi velim? sic os aureum: Nequaquam ita fiet; relinquam te posteritati magistrum, ut tui spectaculum illi sit admonitio, & castigatio nullius, exemplum tuum sequebatur. Ipsi in toto vita sua de cursum resolutione nervorum posteritati utilis erit, & id quod solus nullo praesente operatus es hoc dicant omnes, qui gementem & trementem videbunt, & quasi per corpus tremorem clamantem, & omnibus clamantem, & omnibus dicentem, nullus talis gaudens, quali ego, ne in eandem poenam incidat.

Ergo fugite exempla pravorum, & imitamine actiones bonorum, sic non eritis exemplo, ut alii castigentur. In pace.

D. Cypria. lib. de du- pl. c. Mari. Franc. Mend. de exemp-

Gen. c. 4. D. Amb. l. de poen. c. 4

Thom. Angli. b.

D. Philast. lib. de her. cap. 51. Oleari. ib.

D. Ioan. Chry. hom. 29.